

18.09.2017

Asia/13

§ 861

V 27.9.2017, Valtuutettu Paavo Arhinmäen aloite lasten ja nuorten liikunnan määrän lisäämiseksi

HEL 2017-001307 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Paavo Arhinmäen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti käsitellä 13. asian kokouksen 14. asiana.

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki:

Perustelujen loppuun lisätään seuraava kappale:

"Kaupunginhallitus kehottaa laatimaan toimialarajat ylittävällä yhteistyöllä selvityksen siitä, miten lasten ja nuorten harrastuskustannuksia saadaan alennettua Helsingissä."

Kannattaja: Maria Ohisalo

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Arhinmäki Paavo ym. valtuustoaloite kvsto 1.2.2017 asia 47

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Paavo Arhinmäen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Paavo Arhinmäki ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että lasten ja nuorten liikkumattomuus ovat yksi yhteiskuntamme isoimpia ongelmia. Lasten liian vähäisellä liikunnalla on merkittävät kansanterveydelliset vaikutukset ja myös sosiaalisesti epätasa-arvoistava vaikutus. Helsingin pitää lähteä entistä avoimemmin ja voimakkaammin pohtimaan keinoja, joilla lasten liikunnan määrää saadaan kasvatettua. Aloitteessa esitetään, että kaupunki laatii selvityksen lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksien parantamisesta, jossa arvioidaan aloitteessa mainittuja toimenpiteitä ja esitetään myös muita toimenpide-ehdotuksia.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa liikuntalautakunnan, opetuslautakunnan ja varhaiskasvatuslautakunnan lausuntoihin ja toteaa seuraavaa:

Liikuntalautakunta kannattaa aloitteessa esitetyn selvityksen laatimista lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksiin liittyvien toimenpiteiden parantamiseksi ja arvioimiseksi.

Liikuntavirasto on kehittänyt helposti saavutettavissa olevia lapsille ja nuorille suunnattuja liikuntapalveluitaan tiiviissä yhteistyössä mm. opetustoimen, varhaiskasvatuksen, nuorisosiainkeskuksen sekä kolmannen sektorin kanssa. Lasten ja nuorten liikkujaksi kasvamista on pyritty edistämään liikuntapalveluiden kolmiportaisuutta kehittämällä. Palveluiden suunnittelun ja kehittämisen keskiössä on ollut kaikille lapsille ja nuorille suunnatut matalan kynnyksen liikuntapalvelut (kuten EasySport-, FunAction ja Nyt-liikunta), erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille tarkoitetut kohdennetut pienryhmät sekä henkilökohtaiset neuvonta- ja ohjauspalvelut. Uusimpana toimenpiteenä liikuntavirasto on kehittänyt yhdessä kouluterveydenhuollon sekä opetustoimen kanssa nk. ”Koulu-PT-toimintaa” henkilökohtaista ohjausta tarvitseville oppilaille.

Esimerkkinä muusta hallinnonalat ylittävästä liikunnanedistämistyöstä voidaan mainita myös liikunta- ja opetusviraston yhteistyö Liikkuva koulu -ohjelman jalkauttamiseksi Helsingin peruskouluihin. Liikkuva koulu -ohjelman edistämistyötä on toteutettu aluehallintovirastosta haetulla hankerahalla. Koulujen lisäksi on tehty yhteistyötä myös varhaiskasvatuksen kanssa.

Liikuntavirastossa on kehitetty monipuoliset matalan kynnyksen liikuntapalvelumallit, joiden tunnettavuutta on pyritty lisäämään hyvällä markkinoinnilla ja kampanjoinnilla. Kaikille uusille palvelumalleille on luotu omat nettisivut ja jokaiselle alakoulun oppilaalle on jaettu EasySport -toiminnasta kertova esite. Palveluita hyödyntävien lasten ja nuorten määrä on noussut tasaisesti.

Helsinkiläisten liikuntaseurojen toimintamahdollisuuksia tuetaan vuosittain toiminta- ja tilankäyttöavustuksin. Toiminta-avustus on yleisavustusluontoista avustusta, jonka kohdentamisesta seura saa päättää.

Liikunnan kansalaistoiminnan avustusten myöntämisperusteet uudistettiin vuonna 2016. Tavoitteena oli tukea entistä vahvemmin lasten ja nuorten liikuntatoiminnan edellytyksiä. Toiminta-avustuksen laskennassa 80 % avustuksesta jaetaan alle 20-vuotiaiden toiminnan ja 20 % yli 20-vuotiaiden toiminnan mukaan.

Tilavuokrien osalta siirryttiin avustuskelpoisten seurojen osalta maksullisuuteen 1.5.2016. Samalla hinnastoa muutettiin niin, että tilojen vuokrat alle 20-vuotiaiden toiminnassa ovat vahvasti subventoidut.

Ns. höntsävuorojen lisäämiseen suhtaudutaan myönteisesti. Liikuntaseurojen ylläpitämiä kenttiä koskeviin sopimuksiin on lisätty tarkennus, jonka mukaan kentiltä tulee löytyä kaikille avoimia vuoroja vähintään 5,5 tuntia viikossa.

Kaupungin omien sisäleikkipuistojen rakentamiseen liittyvää keskustelua on käyty lähinnä erilaisen harrastetasoisen temppuvoimistelun, akrobatian ja parkour-tyyppisen toiminnan tarpeisiin suunnattujen tilojen tarpeellisuuteen nähden.

Opetuslautakunta on lausunnossaan todennut, että se pitää tärkeänä aloitteessa esitettyjä huomioita liikunnan ja harrastusmahdollisuuksien merkityksestä jokaisen lapsen ja nuoren terveille kasvu- ja kehitykselle. Lautakunta pitää tärkeänä aloitteessa mainittua selvityksen tekemistä.

Kaupungin johtamisrakenteen uudistus on mahdollisuus uusien toimialojen välillä löytää asiakaslähtöisiä toimintamalleja lasten ja nuorten fyysisen aktiivisuuden huomioonottamisen lisäämistä.

Liikuntasuosittelun mukaan alle kouluikäisten tulisi liikkua vähintään kaksi ja kouluikäisten 1-2 tuntia päivässä.

Tärkeässä roolissa on ollut järjestökentän kanssa yhteisten toimintamallien rakentaminen kouluissa. Koulujen tasolla tavoitteena on ollut auttaa ja tukea koulujen omia muutosprosesseja ja löytää erilaisia ku-

hunkin kouluun sopivia liikkumista ja aktiivista oppimista tukevia ratkaisuja ja toimintamalleja. Helsingin toimintamalli jakautuu ennen ja jälkeen koulupäivän toimintaan, välituntitoimintaan ja toiminnallisiin oppitunteihin.

Liikunnan ja kansanterveyden edistämissätiö LIKES on julkaissut Liikkuva koulu -ohjelman seurantatutkimuksen Muutoksia liikkuvassa koulussa 2013-2015. Tulokset olivat positiivisia.

Uusi opetussuunnitelma tukee aktiivisen ja toiminnallisen koulupäivän rakentumista.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa lausunnossaan, että se pitää tärkeänä kynnysten madaltamista lasten ja nuorten harrastustoiminnassa. Selvityksessä on tärkeää ottaa huomioon varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten kehitystason aiheuttamat erityispiirteet ja jo nykyisellään toteutettu liikkumisen edistämiseen tähtäävä toiminta.

Lapsia tutustetaan harrasteisiin päiväkodeissa, perhepäivähoidossa, leikkipuistoissa ja kerhoissa. Alle kouluikäisten lasten lisäksi toiminnan piiriin kuuluu 1–2-luokkien sekä kaikkien kehitysvammaisten ja autismikirjon peruskoululuokkien koululaisia iltapäivä- ja loma-ajan toiminnassa. Eri ikävaiheissa harrasteisiin tutustuminen tapahtuu erilaisin tavoittein ja menettelyin päivittäisessä, varhaiskasvatussuunnitelman mukaisessa toiminnassa. Tässä apuna on laaja yhteistyöverkosto, joka on laajenemassa. Varhaiskasvatuksella on runsaasti yhteisiä hankkeita Helsingin mallin hengessä kulttuurilaitosten, taitelijoiden ja kulttuuri-työntekijöiden sekä liikunta-alan ja ympäristökasvatustahojen kanssa. Muotoina ovat esimerkiksi museo-, kuvataide-, tanssi- ja draamatyöpajat, vanhempi-lapsi -liikuntaohjelmat, lähiliikuntapaikkojen ja luontokohteiden tarjonta, liikuntajärjestöjen pikkulapsitoiminta, lasten hiihto-, luitelu-, retkeily-, kaupunkiviljely-, kalastus- jne. toiminta sekä kirjastoyhteistyö satudiplomeineen. Lasten leikkeihin on toisinaan mahdollista kytkeä eri oppilaitosten projekteja luovissa aineissa ja peruskoulun oppilaiden työelämään tutustumisjaksoja varhaiskasvatuksen yksiköissä voidaan kytkeä koululaisten harrastusten näkyväksi tekemistä lapsille.

Varhaiskasvatuksen toimipisteistä noin 50 on mukana Valo ry:n valtakunnallisessa Ilo kasvaa Liikkuen -ohjelmassa.

Varhaiskasvatuksessa tarjotaan tasapuolisesti kaikille palvelujen piirissä oleville lapsille monipuolisia harrastekokemuksia ilman lisämaksua. Lasten ja nuorten harrastusvalikon kartoittaminen tukee varhaiskasvatuksen toteuttamista.

Lasten ja nuorten liikkumisen lisääminen sekä liikuntaharrastusmahdollisuuksien parantaminen ja kehittäminen on erittäin tärkeää. Eri toimia-

18.09.2017

Asia/13

lat mieltävät edelleen yhdessä keinoja lasten ja nuorten liikunnan lisäämiseksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Arhinmäki Paavo ym. valtuustoaloite kvsto 1.2.2017 asia 47

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 11.09.2017 § 823

HEL 2017-001307 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

11.09.2017 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Opetuslautakunta 25.04.2017 § 50

HEL 2017-001307 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Opetuslautakunta pitää tärkeänä aloitteessa esitettyjä huomioita liikunnan ja harrastusmahdollisuuksien merkityksestä jokaisen lapsen ja nuoren terveelle kasvuille ja kehitykselle. Lisäksi aloitteessa kiinnitetään huomiota, että toimintaa olisi ympäri vuoden ja harrastamisen hinta ei olisi rajaava tekijä harrastukseen hakeutumisessa.

Opetuslautakunta pitää tärkeänä aloitteessa mainitun selvityksen tekemistä.

Kaupungin johtamisuudistus

Kaupungin johtamisrakenteen uudistus on mahdollisuus uusien toimialojen välillä löytää asiakaslähtöisiä toimintamalleja tukemaan lasten ja nuorten fyysisen aktiivisuuden mahdollisuuksien ja huomioonottamisen lisäämistä kaikissa kaupungin lapsia ja nuoria koskevissa palveluissa.

On tärkeää, että kaupungin uudet toimialat jatkavat jo olemassa olevaa yhteiskehittelyä yhdessä kaupallisten ja yleishyödyllisten toimijoiden kanssa ei ammattimaisten liikuntaharrastusten toimintaedellytysten turvaamiseksi. Kehittämistyössä tulee hyödyntää jo olemassa olevia laajoja toimijaverkostoja ja viranomaisyhteistyötä.

Kaupungin tavoitteiden näkökulmasta on tärkeää huomioida lasten ja nuorten fyysisen aktiivisuuden mahdollisuuksien lisääminen kaikissa lapsiin kohdistuvissa palveluissa.

Koulut

Lasten ja nuorten liikuntasuosittelun mukaan alle kouluikäisten tulisi liikkua reippaasti, monipuolisesti ja ikään sopivalla tavalla vähintään kaksi tuntia päivässä. Kouluikäisille tällaista liikuntaa suositellaan vähintään 1–2 tuntia päivässä. Nämä liikunnan minimisuositukset eivät kuitenkaan toteudu kaikkien suomalaislasten osalta.

Liikunnallinen elämäntapa on huomattavasti helpompi toteuttaa, kun se omaksutaan jo lapsuuden perheessä ja koulussa. Liikunnan edistämiseen tarvitaan uusia innovatiivisia keinoja, jotta voidaan kasvattaa hyväkuntoisia ja terveitä sukupolvia. Alakouluiässä omatoiminen arkiliikunta on tärkeä osa kokonaisliikuntaa. Lisäksi liikuntaa tulee lisätä lasten ja nuorten omat mieltymykset ja päämäärät huomioiden. Kouluilla on parhaat edellytykset koko ikäluokan tavoittamiseen ja liikunta-aktiivisuuden turvaamiseen.

Lasten ja nuorten reippaan liikunnan lisääminen 1–2 tuntiin päivässä on tavoite, jonka toteuttamiseen tarvitaan koulujen ja huoltajien lisäksi myös liikuntaseurat ja matalan kynnyksen liikunnan tarjonta. Koulujen

kerhotoiminta ja alkuopetusikäisten aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoavat luonnollisia päivittäisiä liikuntakokemuksia koulupäivän aikana.

Uusi opetussuunnitelma tukee aktiivisen ja toiminnallisen koulupäivän rakentumista. Koulujen olosuhteiden ja sisällöllisten ainekokonaisuuksien kehittäminen sekä oppilaiden aktiivinen rooli oman koulupäivän muodostumisessa vaikuttavat yhdessä liikuntamyönteisen toimintakulttuurin rakentumiseen.

Helsingin kaupungin kaikki peruskoulut ovat rekisteröityneet valtakunnalliseen Liikkuva koulu -ohjelmaan vuonna 2016. Liikkuva koulu -ohjelma on osa Suomen hallituksen osaamisen ja koulutuksen kärkihaiketta. Opetusvirasto ja liikuntavirasto sitoutuivat hankkeeseen vuonna 2012. Tärkeässä roolissa on ollut järjestökentän kanssa yhteisten toimintamallien rakentaminen kouluissa. Koulujen tasolla tavoitteena on ollut auttaa ja tukea koulujen omia muutosprosesseja ja löytää erilaisia kuhunkin kouluun sopivia liikkumista ja aktiivista oppimista tukevia ratkaisuja ja toimintamalleja. Helsingin toimintamalli jakautuu ennen ja jälkeen koulupäivän toimintaan, välituntitoimintaan ja toiminnallisiin oppitunteihin.

Liikunnan ja kansanterveyden edistämissätiö LIKES on julkaissut Liikkuva koulu -ohjelman seurantatutkimuksen Muutoksia liikkuvissa kouluissa 2013–2015.

Päätulokset:

- Oppilaiden fyysinen aktiivisuus lisääntyi.
- Suositusten mukaan liikkujien päivien määrä kasvoi, erityisesti vähän liikkuvilla yläkoululaisilla.
- Tyttöjen vapaa-ajan liikunta lisääntyi, erityisesti vähän liikkuvilla.
- Yläkoulussa välituntien vietto ulkona yleistyi.
- Välituntiliikunta lisääntyi erityisesti vähän liikkuvilla yläkoululaisilla.

Pääpaino vuoden 2017 Liikkuva koulu -toimenpiteissä on koulujen toimintaolosuhteiden kehittäminen toiminnallisen oppimisen tueksi sekä opettajien osaamisen kehittäminen ja tietoteknologian hyödyntäminen fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi. Etelä-Suomen aluehallintoviraston vuonna 2016 teettämässä koulujen pihakartoituksessa helsinkiläisten koulujen pihat ovat valtakunnalliseen tasoon tarkasteltuna heikoimmat. Koulupihojen kehittäminen tukee toiminnallisen oppimisen ja välituntiliikunnan toteutumista. Koulujen pihoja kehitetään yhdessä liikuntatoimen kanssa palvelemaan lähiliikuntapaikan tarpeita. Liikunnan lisääminen koulupäivän yhteyteen edellyttää, että koulujen ja oppilaitosten liikuntasalit ovat monipuolisia. Jokaisessa koulussa tai sen välittömässä läheisyydessä tulee olla liikuntasali. Koulujen liikuntatilojen varaukset ja hallinnointi siirtyy 1.6.2017 alkaen liikuntapalveluiden varausjärjestel-

mään. Tällä edistetään asukkaiden mahdollisuuksia käyttää kaupungin eri tiloja liikunnan harrastamiseen.

Lausunnon terveys- ja lapsivaikutukset

Lasten ja nuorten harraste- ja liikuntamahdollisuuksien kehittäminen edistää kaikkien lasten ja nuorten hyvinvointi ja terveyttä.

28.03.2017 Pöydälle

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Leena Palve-Kaunisto, erityissuunnittelija, puhelin: 310 86809
leena.palve(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 23.03.2017 § 72

HEL 2017-001307 T 00 00 03

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Paavo Arhinmäen ym. aloitteesta koskien lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksien parantamista:

Liikuntalautakunta pitää aloitteessa mainittua lasten ja nuorten liikkumisen lisäämistä sekä liikuntaharrastusmahdollisuuksien parantamista ja kehittämistä erittäin tärkeänä. Liikunnan määrän kasvattamiseksi kehitettyjen monipuolisten toimenpiteiden toteuttamista jatketaan liikuntavirastossa edelleen ja uusia keinoja pohditaan yhdessä muiden hallintokuntien kanssa.

Liikuntalautakunta kannattaa aloitteessa esitetyn selvityksen laatimista lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksiin liittyvien toimenpiteiden parantamiseksi ja arvioimiseksi. Esitetty aikataulu selvityksen laatimiseksi on kuitenkin haasteellinen ja se vaatii hyvää yhteistyötä kaikkien kaupungin eri hallinnonalojen välillä. Lasten ja nuorten palveluiden keskeistä roolia halutaan vahvistaa uudella toimialalla laajemminkin, ja siksi liikuntalautakunta näkee, että tarkoituksenmukaisin aika selvityksen tekemiselle olisi uuden toimialahallinnon aloittaessa toimintansa.

Liikuntavirasto kehittää helposti saavutettavissa olevia lapsille ja nuorille suunnattuja liikuntapalveluitaan tiiviissä yhteistyössä mm. opetustoimen, varhaiskasvatuksen, nuorisoasiainkeskuksen sekä kolmannen sektorin kanssa. Lasten ja nuorten liikkujaksi kasvamista on pyritty

edistämään liikuntapalveluiden kolmiportaisuutta kehittämällä. Palveluiden suunnittelun ja kehittämisen keskiössä on ollut kaikille lapsille ja nuorille suunnatut matalan kynnyksen liikuntapalvelut (kuten EasySport-, FunAction ja Nyt-liikunta), erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille tarkoitettut kohdennetut pienryhmät sekä henkilökohtaiset neuvonta- ja ohjauspalvelut. Uusimpana toimenpiteenä liikuntavirasto kehittää yhdessä kouluterveydenhuollon sekä opetustoimen kanssa nk. ”Koulu-PT-toimintaa” henkilökohtaista ohjausta tarvitseville oppilaille.

Esimerkkinä muusta hallinnonalat ylittävästä liikunnanedistämistyöstä voidaan mainita myös liikunta- ja opetusviraston yhteistyö Liikkuva koulu – ohjelman jalkauttamiseksi Helsingin peruskouluihin. Ohjelman tavoitteena on lisätä tunti liikettä jokaisen oppilaan koulupäivään, ja liikuntaviraston sitovana talousarviotavoitteena vuonna 2016 oli, että kaikki kaupungin peruskoulut ovat lähteneet mukaan ohjelmaan vuoden loppuun mennessä. Kuluvan vuoden aikana ohjelma on tarkoitus käynnistää pilottikokeiluna myös toisen asteen oppilaitoksissa. Liikkuva koulu – ohjelman edistämistyötä on toteutettu aluehallintovirastosta haetulla hankerahalla.

Koulu yhteistyön lisäksi liikuntavirasto tekee yhteistyötä myös varhaiskasvatusviraston kanssa. Yhteistyön ansiosta touko-kesäkuussa 2016 Töölön Kisahallilla järjestettiin kolmen päivän mittainen liikuntatapahtuma kaupungin kaikille eskarilaisille. Tapahtumaan osallistui yhteensä noin 4500 lasta yhdessä omien varhaiskasvattajiensa kanssa. Positiivisten kokemusten innoittamana liikuntapäivistä on syntymässä perinne, sillä sama tapahtuma toteutetaan jälleen tänä vuonna.

Liikuntavirastossa kehitetyt monipuoliset matalan kynnyksen liikuntapalvelumallit sekä Liikuntahulina- ja Perhepalloilukonseptit ovat saavuttaneet kuntalaisten keskuudessa suuren suosion. Monipuolisten liikuntapalvelumallien tunnettavuutta on pyritty lisäämään hyvällä markkinoinnilla ja kampanjoinnilla. Virasto järjestää eri kohderyhmille suunnattuja liikuntatapahtumia, joiden avulla uusia vähän liikkuvia kuntalaisia pyritään tekemään tietoiseksi viraston tarjoamista matalan kynnyksen palveluista. Kaikille uusille palvelumalleille on myös luotu omat nettisivut, ja jokaiselle alakoulun oppilaille on lisäksi jaettu koulun kautta EasySport-toiminnasta kertova esite. Palveluita hyödyntävien lasten ja nuorten määrä on noussut niiden olemassaolon aikana tasaisesti, ja uusia toiminnasta kiinnostuneita liikuntaseuroja ja yhteistyökumppaneita ilmaantuu koko ajan lisää. Toiminnan laajentaminen sekä laadun kehittäminen on kuitenkin nykyisten resurssien puitteissa lähes mahdollista.

Helsingiläisten liikuntaseurojen toimintamahdollisuuksia liikuntavirasto tukee vuosittain toiminta- ja tilankäyttöavustuksin. Seuratoiminnan tuki

on kasvanut vuodesta 2013 yhteensä 715 000 eurolla vuoteen 2017 tultaessa. Tuen suuruus oli vuonna 2013 yhteensä 6 874 000 euroa, ja vuonna 2017 se on 7 589 000 euroa.

Toiminta- ja tilankäyttöavustusta voidaan myöntää liikuntalautakunnan avustuskelpoisuuden ehdot täyttävälle liikuntaseuroille. Toiminta-avustus on yleisavustusluontoista avustusta, jonka kohdentamisesta seuraa itse päättää. Tilankäyttöavustuksella tuetaan seuran liikuntatoimintaa muissa kuin liikuntaviraston tiloissa. Lisäksi avustuskelpoisuuden ulkopuolelle jääville voidaan myöntää harkinnanvaraista avustusta.

Seuroilta saadun palautteen mukaan tiloihin kohdistuva tuki on suurelle osalle seuroista toiminnan kannalta merkityksellisin. Avustusmäärärahan osituksessa on huomioitu tämä tarve (esimerkiksi vuonna 2017 toiminta-avustusta jaetaan seuroille 2 000 000 euroa ja tilankäyttöavustusta 5 379 000 euroa).

Liikunnan kansalaistoiminnan avustusten myöntämisperusteet uudistettiin vuonna 2016. Uudistamisen tavoitteena oli entistä vahvemmin tukea erityisesti lasten ja nuorten liikuntatoiminnan edellytyksiä. Toiminta-avustuksen laskennassa 80% avustuksesta jaetaan alle 20-vuotiaiden toiminnan ja 20% yli 20-vuotiaiden toiminnan mukaan. Myös tilankäyttöavustuksessa tuetaan alle 20-vuotiaiden toimintaa enemmän. Harkinnanvarainen avustus on suurempi niillä seuroilla, joiden toiminnassa on lapsia ja nuoria.

Tilavuokrien osalta liikuntavirasto siirtyi myös avustuskelpoisten seurojen osalta maksullisuuteen 1.5.2016. Samalla hinnastoa muutettiin niin, että liikuntaviraston tilojen vuokrat alle 20-vuotiaiden toiminnassa ovat vahvasti subventoidut. Esimerkiksi liikuntasalien vuokrat lasten ja nuorten toiminnassa ovat 5-6 euroa/tunti, tekonurmikenttä n. 5 euroa/tuntia ja jäähalli 8 euroa/tunti. Liikuntaviraston myöntämistä tilojen käyttövuoroista suurin osa on alle 20-vuotiaiden toimintaan varattuja vuoroja. Mitäluokaltaan liikuntaviraston tuetut tilavuokrat ovat suurin tuki lasten ja nuorten toimintaan.

Nk. höntsävuorojen lisäämiseen liikuntavirasto suhtautuu myönteisesti. Liikuntaseurojen ylläpitämiä kenttiä koskeviin sopimuksiin on lisätty tarkennus, jonka mukaan kentiltä tulee löytyä kaikille avoimia vuoroja vähintään 5,5 tuntia viikossa. Tekonurmikentiltä löytyykin vapaaharjoitteluvuoroja lähes joka puolelta Helsinkiä, ja vuoroja on tällä hetkellä yli 40 kentällä. Vapaaharjoitteluvuoroista puolet on liikuntaviraston omilla kentillä ja puolet liikuntaseurojen ylläpitämillä kentillä. Olosuhteiden parantamiseksi uusia tekonurmia on valmistumassa tulevana kesänä liikuntaviraston rakennuttamana Tehtaanpuistoon sekä liikuntaseurojen toimesta Lassilaan, Tapanilaan ja Kurkimäkeen. Myös useiden lähilii-

18.09.2017

kuntapaikkojen aina vapaana oleville ministadioneille pääsee pelailemaan milloin tahansa ilman vuorojen varaamista.

Liikuntavirastossa ollaan tietoisia aloitteessa mainittujen kaupallisten sisäleikkipuistojen suosiosta, ja kyseisiä palveluita onkin hyödynnetty mm. viraston järjestämien kohdennettujen liikuntaryhmien toiminnassa. Liikuntavirasto on myös jakanut lapsille ja nuorille puistojen sisäänpääsyrannekkeita kannustimina ja palkintoina erilaisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin liittyen. Omien sisäleikkipuistojen rakentamiseen liittyvää keskustelua on käyty lähinnä erilaisen harrastetasoisen tempuvoimistelun, akrobatian ja parkour-tyyppisen toiminnan tarpeisiin suunnattujen tilojen tarpeellisuuteen liittyen. Kaupungin omistuksessa olevia tiloja onkin tulevaisuudessa tarkoituksenmukaista tarkastella etenkin perusparannushankkeiden yhteydessä myös tämä ulottuvuus huomioiden.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen-Jormakka

Lisätiedot

Tytti Soini, liikunnansuunnittelija, puhelin: 310 87509
tytti.soini(a)hel.fi
Taina Korell, yhteyspäällikkö, puhelin: 310 38038
taina.korell(a)hel.fi

Varhaiskasvatuslautakunta 07.03.2017 § 31

HEL 2017-001307 T 00 00 03

Lausunto

Varhaiskasvatuslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Paavo Arhinmäen ym. aloitteesta koskien lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksien parantamista:

Varhaiskasvatuslautakunta pitää tärkeänä aloitteessa toivottua kynnyksen madaltamista lasten ja nuorten harrastustoiminnassa. Aloitteessa mainitun selvityksen laadinnassa on tärkeää ottaa huomioon varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten kehitystason aiheuttamat erityispiirteet ja varhaiskasvatuspalveluissa jo nykyisellään toteutettu liikkumisen edistämiseen tähtäävä toiminta.

Varhaiskasvatusvirasto tutustuttaa omalta osaltaan lapsia harrasteisiin päiväkodeissa, perhepäivähoidossa, leikkipuistoissa ja kerhoissa. Alle kouluikäisten lasten lisäksi toiminnan piiriin kuuluu 1–2-luokkien sekä kaikkien kehitysvammaisten ja autismikirjon peruskoululuokkien koululaisia iltapäivä- ja loma-ajan toiminnassa. Eri ikävaiheissa harrasteisiin tutustuminen tapahtuu erilaisin tavoittein ja menettelyin päivittäisessä,

varhaiskasvatussuunnitelman mukaisessa toiminnassa. Tässä apuna on laaja yhteistyöverkosto, joka on laajenemassa. Varhaiskasvatuksella on runsaasti yhteisiä hankkeita Helsingin mallin hengessä kulttuurilaitosten, taiteilijoiden ja kulttuurityöntekijöiden sekä liikunta-alan ja ympäristökasvatustahojen kanssa. Muotoina ovat esimerkiksi museo-, kuvataide-, tanssi- ja draamatyöpajat, vanhempi-lapsi -liikuntaohjelmat, lähiliikuntapaikkojen ja luontokohteiden tarjonta, liikuntajärjestöjen pikukulapsitoiminta, lasten hiihto-, luistelu-, retkeily-, kaupunkiviljely-, kalastus- jne. toiminta sekä kirjastoyhteistyö satudiplomeineen. Lasten leikkeihin on toisinaan mahdollista kytkeä eri oppilaitosten projekteja luovissa aineissa ja peruskoulun oppilaiden työelämään tutustumisjaksoja varhaiskasvatuksen yksiköissä voidaan kytkeä koululaisten harrastusten näkyväksi tekemistä lapsille.

Varhaiskasvatusviraston sitovana tavoitteena vuonna 2016 oli, että lapsilla on mahdollisuus aktiiviseen liikkumiseen vähintään kaksi tuntia päivässä. Tavoitteen toteutumiseksi kaikissa varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä tehtiin liikkumissuunnitelma yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa ja suunnitelmien toteutumista arvioitiin loppuvuodesta. Varhaiskasvatusalueilla tehtiin myös alueelliset suunnitelmat, joita laadittaessa jaettiin yksiköiden osaamista, menetelmiä ja hyviä toimintatapoja. Liikkumisen lisäämisessä pääpaino on liikkumisen kytkeminen kaikkeen toimintaan toiminnallisen ja kehollisen oppimisen periaatteiden mukaisesti.

Viime syksynä julkaistut Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset antavat ohjeita alle 8-vuotiaiden lasten fyysisen aktiivisuuden määrästä ja laadusta, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ympäristön rooleista sekä ohjatun liikunnan ja liikuntakasvatuksen suunnittelusta ja toteuttamisesta osana varhaiskasvatusta. Suositukset on tarkoitettu lasten vanhempien, varhaiskasvatus-, liikunta- ja terveydenhuollon ammattilaisten sekä muiden alle 8-vuotiaiden lasten liikunnan, terveyden tai hyvinvoinnin edistämiseen osallistuvien yhteisöjen ja yksilöiden käyttöön (http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2016/09/lasten_liikuntasuosituks.html).

Näissä suosituksissa kiinnitetään myös huomiota lasten liian vähäisen liikkumisen ongelmaan ja suositellaan liikkumista erilaisissa ympäristöissä, kaikkina vuodenaikoina, luonnon ja rakennetuissa ympäristöissä, metsissä, kallioilla, luonnonvesissä ja puistoissa. Varhaiskasvattajien tulee ottaa selvää paikkakunnan ulkoilumahdollisuuksista ja kertoa niistä myös vanhemmille, kannustaa kokeiluihin ja liikkumiseen houkuttelevien ympäristöjen luomiseen ja ohjatkaa arvioimaan riskejä sen sijaan että kieltää niitä liialliseen turvallisuushakuisuuteen vedoten.

18.09.2017

Varhaiskasvatusviraston toimipisteistä noin 50 on mukana Valo ry:n valtakunnallisessa Ilo kasvaa Liikkuen -ohjelmassa. Liikuntasuosituksia ja em. ohjelmassa saavutettuja tuloksia käytetään Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma 2017 prosessissa. Yhdessä liikuntaviraston kanssa laaditaan varhaiskasvatusikäisille ja pikkulapsiperheille tarkoitettuja liikuntapalvelujen matalan kynnyksen yhteistyömalleja kuten opetusviraston ja liikuntaviraston yhteistyönä tuotettu ala-asteikäisten Easy Sport -malli. Toukokuussa 2016 järjestettiin Töölön Kisahallissa eska-reiden liikuntapäivä, joka oli tarkoitettu kaikille esiopetuksen ryhmille. Luonnossa liikkumisen mahdollisuuksia kehitetään Helsingin ympäristötietoisuuden yhteistyösuunnitelman suuntaviivojen mukaisesti yhteistyössä kaupungin useiden ympäristökasvatustoimijoiden kanssa. Suomi 100 Suuri lukuseikkailu -tempaukseen liittyvä yhteistyö kirjastojen kanssa tarjoaa kehyksen, jonka avulla lapsia voidaan innostaa liikunnallisten mielikuvitusleikkien pariin.

Alle kouluikässä vasta tutustutaan moniin eri liikuntamuotoihin leikin kehyksessä. Lapsen maailma on vielä kokonaisvaltainen. Taidelajit eivät ole eriytyneitä - eivät myöskään leikki ja oppiminen tai kiinnostuksen kohteet eri liikuntamuotoihin ja maailman moniin ilmiöihin. Harrastusmahdollisuuksien turvaamisessa on olennaista, ettei näitä leikin ulottuuksia rikota kovin varhaisella yhteen tai muutama harrastukseen systemaattisesti rajautumalla. Pienille koululaisille järjestetään koulujen loma-aikoina leikkipuistoissa teemallisia päiväleirejä, joissa syntyy kosketuksia erilaisiin harrastusaloihin.

Varhaiskasvatuksessa tarjotaan tasapuolisesti kaikille palvelujen piirissä oleville lapsille monipuolisia harrastekokemuksia toiminta-aikana ilman lisämaksua.

Lasten ja nuorten harrastusvalikon kartoittaminen tukee varhaiskasvatuksen toteuttamista. Päiväkotien ulkoilualueet ja niihin liittyvät lähiliikuntapaikat sekä leikkipuistot tarjoavat tiloja harrastajille. Eräät päiväkotipihoja täydentämään kaavoitetut lähiliikuntapaikat odottavat vielä rakentamista. Useita varhaiskasvatuksen sisätiloja on vuokrattavissa nimelliseen hintaan, vähitellen lisääntyvästi myös uuden Varaamo-palvelun kautta.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Risto Keskinen, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 050 597 8748
risto.keskinen(a)hel.fi